

STYKE –sytykettä kehittämiseen

Sosiaali- ja terveysturvayhdistysten yhteistyöhanke (2017-2019)

Käyttötarkoitus:

Avustusta haetaan sosiaali- ja terveysturvayhdistysten (yhdistyksillä eri nimikkeitä, tässä käytetään yhteistä nimeä sosiaali- ja terveysturvayhdistys) tilanteiden, toiveiden ja tuen tarpeeseen pohjautuvien toimintojen kehittämiseksi sekä sosiaaliturvayhdistysten yhteisen vaikuttamisverkoston ja toiminnan vahvistamiseksi. Hankkeen avulla kehitetään sosiaaliturvayhdistysten neuvottelukunnasta (mukana sekä sosiaali että sosiaali- ja terveysturvayhdistyksiä) toimiva ja nykyaikainen, muuttunutta toimintaympäristöä vastaava yhteistyörakenne.

Toiminnan maantieteellinen alue:

Valtakunnallinen

1. Toiminta ja sisältö

Toiminnan tarve ja miten se on selvitetty

Sosiaaliturvayhdistyksillä ja sosiaali- ja terveysturvayhdistyksillä on pitkä historia. Ensimmäiset yhdistyksistä on perustettu jo 1930-luvulla. Yhdistykset ovat historian kuluessa pyrkineet vastaamaan toimintaympäristön muutokseen. Historiaan ja moniin yhteistyötekijöihin liittyen yhdistykset ovat kasvaneet ja kehittyneet alueittain erilaisiksi. Osalla on hankkeita ja henkilöstöä, osa toimii puhtaasti vapaaehtois pohjalta. Yhdistysten erityisyytenä on niiden hallitusten monialaisuus; ne keräävät yhteen sekä julkisen sektorin että järjestöjen asiantuntijoita. Oppilaitokset ovat vahvasti mukana yhteistyössä. Yhdistykset myös kattavat koko maan ja ovat aidosti alueellisia toimijoita. Yhdistykset ovat ainoita sosiaali- ja terveysturvan eri toimijatahot yli sektorirajojen kokoavia tahoja, jotka tekevät nimenomaan alueellista sosiaali- ja terveyspolitiikkaa ja suodattavat siihen liittyvät näkemykset myös valtakunnalliseen päätöksentekoon.

Järjestöjen rooli osana tulevia itsehallinto- ja sotealueita rakentuu erilaisissa prosesseissa. On tärkeää, että maakunnissa on toimijoita, jotka voivat koota yhdistyksiä ja asukkaiden ääntä alueellisiin valmisteluprosesseihin ja tehdä valtakunnallista vaikuttamistyötä alueelta käsin. Tulevaisuuden kunta tarvitsee paikallisyhdistyksiä kokoavia toimijoita vahvistamaan kuntiin jäävää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä. Osalla sosiaaliturvayhdistyksistä on jo nyt tähän valmiuksia. Osa toimii vapaaehtois pohjalla ja tarvitsee tukea vaikuttamistoiminnalleen. Johtuen erilaisia ammattilaisia ja järjestötoimijoita yhteen kokoavasta luonteesta, sosiaaliturvayhdistyksissä on mukana useiden eri alojen huippuosaajia, joiden osaamista on tarkoitus hyödyntää osana hankkeen toimintoja, kuten esim. viestintä, verkostotyö, yhteistyö, vaikuttaminen ja arviointi

Sosiaaliturvayhdistysten neuvottelukuntaan kuuluvat kaikki maakunnalliset sosiaali- ja terveysturvayhdistykset ja se on toiminut kaksi vuotta löyhänä verkostomaisena rakenteena, jonka työskentelyä on suunnitellut ja vienyt eteenpäin kolmesta yhdistyksestä muodostunut työvaliokunta (pj/Lappi, vpj/Uusimaa, siht/P-Karjala). Onnistuneita vaikuttamisponnistuksia on ollut yhteisen kannanoton tekeminen Sosten valtuustolle rahapelifuusioneuvottelujen evästyksen liittyen. Neuvottelukunta lausui myös Sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemiin asetusluonnoksiin rahapelifuusiosta. Neuvottelukunnan ensimmäinen sähköinen tiedotuskirje julkaistiin loppuvuonna 2015 ja siihen koottiin esittelyt maan sosiaali- ja terveysturvayhdistyksistä.

Neuvottelukunta on moderni, verkostomainen tapa vastata keskinäisen vuoropuhelun sekä yhteisen vaikuttamistyön tarpeisiin. Vaikuttamistyön vahvistaminen edellyttää kuitenkin neuvottelukuntaresurssin vahvistamista. Neuvottelukunnan erityinen tehtävä on välittää sosiaali- ja terveysalan järjestötoimijoiden ja kansalaisten alueellisia näkemyksiä kansallisen päätöksenteon ja alueellisen ohjauksen käyttöön.

Toiminnan tavoitteet

- 1)** Kehittää sosiaali- ja terveysturvayhdistysten toimintaa ja rakentaa vapaaehtoisvoimin toimiville yhdistyksille riittävä tuki ja vaikuttamisen kanavat
- 2)** Kehittää yhdistysten sosiaali- ja terveysturvayhdistysten vaikuttamistoimintaa asukkaiden äänen kuulumiseksi alueellisessa ja alueiden äänen valtakunnallisessa päätöksenteossa
- 3)** Kehittää yhteisiä toimintatapoja paikallisen ja alueellisen järjestötoiminnan tiedon kokoamiseksi ja analysoimiseksi niin viranomaisten kuin järjestöjenkin toiminnan ja päätöksenteon pohjaksi.
- 4)** Kehittää sosiaaliturvayhdistysten neuvottelukunnasta toimiva, nykyaikainen yhteistyörakenne

Toiminnan kohderyhmät

Toiminnan kohderyhmänä ovat maan sosiaali- ja terveysturvayhdistykset, paikallinen ja alueellinen yhdistyskenttä, maakuntien päättäjät ja tulevat kunnat.

Toiminnan sisältö ja toteutus

Hanke toteutetaan vuosina 2017 – 2019 ja sitä hallinnoi Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry

Hanketta haettiin kahden työntekijän kumppanuushankkeena Pohjois-Karjalan ja Lapin yhteistyössä. Koska rahoittaja pienensi hanketta ja rajasi sen yhdelle työntekijälle, hanke rajataan toteuttamissuunnitelman avulla vastaamaan saatua resurssia.

Työparimallin onnistumiseksi työntekijöille rakennetaan vahva tukitiimi, jossa työnjaoista, toimintatavoista ja pelisäännöistä sovitaan yhteisesti.

Työntekijän työ edellyttää matkustamista alueilla pääsääntöisesti julkisilla kulkuvälineillä. (1 matka/yhdistys/vuosi, 2/neuvottelukunta/vuosi, 2 valtakunnallista foorumia/vuosi. Hankkeessa hyödynnetään lisäksi videoneuvottelulaitteistoa ja ohjataan ja tarvittaessa opetetaan myös yhdistykset käyttämään videoyhteyksiä ja sosiaalista mediaa.

Hankkeeseen voi sisältyä yhdistysten toivomia paikallisia koulutuksia tai osaamisen tukea. Nämä resurssoidaan hankkeen kautta.

Hankkeessa kehitetään ja otetaan käyttöön jo muualla kehitettyjä yhteisiä työvälineitä jäsenhankintaan, jäsenpalveluihin, jäsenrekisterin ylläpitoon sekä jäsenille tiedottamiseen. Hankkeen kautta tehdään yhdistyksille nettisivut ja tarjotaan yhteinen tiedottamisalusta, jota kehitetään tiiviissä vuoropuhelussa Toimeksi.fi:n kanssa.

Hankkeessa kehitetään yhteistä vaikuttamistoimintaa ja tuodaan yhdistysten käyttöön vaikuttamisen välineitä mm. asukkaiden osallistumisen mahdollistamiseksi sekä päättäjiin vaikuttamiseksi. Tuotetaan yhteistä tiedottamis- ja vaikuttamismateriaalia käytettäväksi vaaleissa (2017 kuntavaalit, 2018 presidentinvaali ja mahdollinen maakuntavaali, 2019 eduskuntavaalit) Vaikutetaan vaalien välillä yhteisen aineiston avulla mm lähestymällä poliittisia ryhmiä ja alueiden muita toimijoita.

Hankkeen kautta sosiaali- ja terveysturvayhdistyksissä kehitettyjä hyviä toimintamuotoja levitetään kaikkien sosiaali- ja terveysturvayhdistysten käyttöön esimerkkinä Lapin tiedontuotanto ja oppilaitosyhteistyö, Pohjois-Karjalan osallisuus ja järjestöt työllistäjänä kokonaisuudet.

Kokonaan uusia toimintamuotoja kehitetään kartoituksista ja kehittämisprosessista nousevien ideoiden mukaan. Erityisesti vahvistetaan yhdistysten osaamista ja välineitä viedä asukkaiden ääni osaksi päätöksentekoa.

Hankkeen ohjausryhmänä toimii Sosiaaliturvayhdistysten neuvottelukunta, joka kokoontuu hankkeen puitteissa 2 kertaa vuodessa ja muutoin omissa sisältöasioissaan tarvittaessa useammin eri koulutustilaisuuksien yhteydessä tai videovälitteisesti.

Aikataulu:

v. 2016

Keväällä ja kesällä 2016 tehdään aiesopimukset hankeyhteistyöstä. Kaikille aiesopimukset tehneille sosiaali- ja terveysturvayhdistyksille tehdään syksyllä 2016 webropol –kysely ja tarvittaessa puhelinhaastattelu, jonka kautta paikannetaan keskeiset kehittämistarpeet- ja toiveet. Samalla kartoitetaan sosiaaliturvayhdistysten neuvottelukunnalle asetetut odotukset, tarpeet ja toiveet. Tehdään ensimmäinen versio nettisivuista, johon kootaan ajanmukaiset yhteystiedot yhteistä kehittämistyötä varten.

Mikäli kaikki yhdistykset eivät lähde mukaan ensi vaiheessa, mukaan tulo mahdollistetaan hankkeen edetessä.

v 2017

Kaikilla mukaan lähtevillä alueilla pidetään **kehittämistyöpajat**, joihin osallistuu hankkeen työntekijä ja kunkin yhdistyksen hallituksen edustaja ja yhdistysten työntekijöitä.

Kehittämispajoissa käsitellään kartoitusten pohjalta nousseita teemoja ja käynnistetään oma tavoitteellinen kehittämisprosessi, jota tehdään hankkeen työntekijän tuella ja hankkeen resursseilla. Kehittämisprosessin kautta haetaan kullekin yhdistykselle tarvittavat työkalut ja tuki. Yhdistysten käyttöön etsitään ja kehitetään kunkin yhdistyksen tarpeisiin liittyviä työkaluja (jäsenrekisteri ym) ja viestinnän keinoja.

Kehittämistyöpajoissa kartoitetaan vaikuttamistoiminnan alueelliset haasteet, mahdollisuudet ja etsitään näihin yhdistyksille sopivia työvälineitä. Selvitetään ja tuetaan yhdistysten mahdollisuuksia olla mukana vuoropuhelussa Sote-alueiden ja maakunnallisten itsehallintoalueiden kanssa.

Yhdistyksistä pyritään löytämään mentoreita yhteisen vuoropuhelun ja keskinäisen kehittämisen tueksi.

Kehittämispajojen tuotokset käsitellään videovälitteisesti yhdistysten hallitusten kanssa sekä sosiaaliturvayhdistysten neuvottelukunnassa.

Sosiaaliturvayhdistysten yhteiselle nettisivualustalle rakennetaan kullekin yhdistykselle oma sivusto, jonka päivittäminen opetetaan yhdistyksille.

Käynnistetään sosiaaliturvayhdistysten neuvottelukunnan työn kehittäminen. Neuvottelukunnan rooli hankkeessa on sekä kehittää itseään ja toimintatapojaan että toimia hankkeen ohjausryhmänä. Neuvottelukunnan tehokkaan työn varmistamiseksi yhdistysten edustajien (yhdistysten puheenjohtajat tai muut yhdistyksen edustajat) matka- ja kokouskulut resurssoidaan hankkeen kautta.

Yhdistysten omat kehittämisprosessit sekä yhteinen kehittäminen neuvottelukunnan kautta muodostavat oppivan kokonaisuuden, jota arvioidaan sekä itsearviointina (hanketiimi, yhdistykset, neuvottelukunta) että ulkoisen arvioinnin tuella. Tässä keskeistä on, että yhdistykset voivat seurata ja oppia toisiltaan ja edetä omaa tahtiaan mutta tarvittaessa yhteisesti työntekijöiden ja mentorien tuella. Yhdistyksistä voidaan tarvittaessa muodostaa räätälöityjä yhteistoimintaklustereita.

v. 2018 aikana jatketaan kunkin yhdistyksen yksilöllistä kehittämistyötä, viedään tuetusti eteenpäin yhdistysten alueilla käynnistämisiä vaikuttamistoimia, jatketaan yhteistoimintaklustereiden yhteistä kehittämistä, kaikkien yhdistysten välistä yhteistyötä sekä neuvottelukunnan toimintaa. Neuvottelukunta järjestää ensimmäisen valtakunnallisen foorumin, jossa pohditaan ihmisten äänen kuulumista alueellisessa ja valtakunnallisessa päätöksenteossa. Vahvistetaan keinoja olla mukana vuoropuhelussa maakuntien ja sote-alueiden kanssa.

V 2019 aikana vahvistetaan alueellista ja valtakunnallista vaikuttamistyötä, toteutetaan uusia työkäytäntöjä ja vakiinnutetaan kaikkia yhdistyksiä palveleva toimintarakenne.

Tulokset ja vaikutukset

Hankkeen tuloksena kussakin maakunnassa on toimiva sosiaali- ja terveysturvayhdistys, jolla on käytössään riittävä viestinnällinen ja muu toiminnan tuki.

Yhdistykset ovat vahvistuneet alueellisina toimijoina ja asukkaiden ääni on niiden kautta paremmin esillä sekä Sote-alueilla, itsehallintorakenteissa ja tulevissa kuntarakenteissa.

Yhdistysten vaikuttamistoiminta on vaikuttavaa. Paikallisen ja alueellisen järjestölähtöisen tiedon kokoamiseksi on olemassa rakenne.

Maakunnalliset yhdistysten yhteistyörakenteet ovat vahvistuneet.

Sosiaaliturvayhdistysten neuvottelukunta on vaikuttava valtakunnallinen toimija, jonka kautta alueellinen ääni välittyy uudella tavalla päätöksenteon tueksi.

Seurannan ja arvioinnin toteutus

Hankkeessa toteutetaan jatkuvaa itsearviointia:

- Hankkeen alussa määritellään toiminnan tavoitteista johdetut toimintaprosessit, keinot ja niihin liittyvät tavoiteltavat tulokset, joihin rakennetaan seuranta- ja arviointikriteerit.

Hankkeen tukitiimi arvioi työn etenemistä 4 kertaa vuodessa.

- Hankkeen edetessä ja toimintojen kohteiden muuttuessa tavoiteltavia tuloksia ja arviointikriteereitä tarkistetaan.

- Neuvottelukunta arvioi sekä omaa toimintaansa, että hankkeen etenemistä

- Itsearviointina sosiaaliturvayhdistyksiltä kerätään jatkuva palaute ja seurantatieto kehittämisen tueksi.

- Hyödynnetään opiskelijoiden harjoittelujaksoja tiedonkeruussa sekä opinnäytetöitä.

Viestinnän toteutus

Viestinnässä hyödynnetään Toimeksi.fi verkkopalvelua sekä tehdään yhteistyötä Lapin järjestöjen tiedontuotantohankkeen kanssa.

Riskit ja niiden hallinta

Yhdistysten sitoutuminen: huolehditaan siitä, että yhdistykset pääsevät vaikuttamaan riittäväällä tavalla prosessin etenemiseen hankkeen alusta asti

Valtakunnallisuus alueellisten toimijoiden toteuttamana: hyödynnetään aktiivisesti viestintävälineitä matkakustannusten kurissa pysymiseksi

Valtakunnallisten keskusjärjestöjen sitoutuminen: rakennetaan hyvä vuoropuhelu mm Sosteen

Arvio kilpailuvaikutuksista

Hankeella ei ole kilpailuvaikutuksia

Arvio toiminnan suhteesta julkisen sektorin tehtäviin

Hanke toimii vuoropuhelussa julkisen sektorin, sote-alueiden ja itsehallintoalueiden kanssa, mutta sillä ei ole julkisia vastuita.

2. Yhteistyökumppanit

Keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat maakuntien sosiaali- ja terveysturvayhdistykset, jotka tekevät yhteistyösopimuksen suhteessa hankekokonaisuuteen.

Yhdistyksille ei tule hankkeesta kuluja vaan toiminnalliset kulut sisällytetään hankekokonaisuuteen

3. Palkkatiedot ja talousarvio

Henkilöstökulut

Toimintakulut:

yhdistyksille: tapahtumiin ja koulutuksiin

Resurssit neuvottelukunnalle